

Katarina Wästlund

Utbildningsnämnden 2021-03-24

Verksamhetschef för den medicinska och psykologiska delen av elevhälsan m.m. inom utbildningsnämndens ansvarsområde

Ärende

Utbildningsnämnden fullgör enligt sitt reglemente kommunens uppgifter som huvudman inom skolväsendet enligt skollagen eller annan författning för skolformerna förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola samt vuxenutbildning. I detta uppdrag ingår även ansvar för elevhälsan. Där det bedrivs hälso- och sjukvårdsverksamhet ska det enligt lagstiftningen finnas någon som svarar för verksamheten (verksamhetschef). Vårdgivaren har att utse en sådan.

Nämndens beslut att utse en verksamhetschef är ett personligt förordnande för en viss namngiven person att ta över hela ansvaret som verksamhetschef. Verksamhetschefens ansvar ska konkret dokumenteras i det nämndbeslut enligt vilket verksamhetschefen utses.

Nämndens verksamhet som innebär hälso- och sjukvård (den medicinska och psykologiska delen av elevhälsan) ska anmälas till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Bildningsförvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden utser Maria Weståker som verksamhetschef för den medicinska och psykologiska delen av elevhälsan inom utbildningsnämndens ansvarsområde.

Utbildningsnämnden ger verksamhetschefen ansvar och arbetsuppgifter enligt tjänsteutlåtande den 2 mars 2021 (UN 2021/0159).

Utbildningsnämnden utser skolläkare Maria Bergström att vara ansvarig för att fullgöra nämndens skyldigheter enligt 3 kap. 5 § patientsäkerhetslagen (att göra Lex Maria-anmälningar)

Utbildningsnämnden utser skolläkare Maria Bergström att vara ansvarig för att fullgöra nämndens skyldigheter enligt enligt 3 kap. 7 § patientsäkerhetslagen (att göra anmälningar om att det finns skäl)

Katarina Wästlund

anledning att befara att en legitimerad yrkesutövare inom elevhälsa kan utgöra en fara för patientsäkerheten).

Utbildningsnämnden uppdrar till bildningsdirektören att till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) anmäla Maria Weståker som verksamhetschef och skolläkare Maria Bergström som ansvarig för anmälningar enligt 3 kap. 5 och 7 §§ patientsäkerhetslagen..

Bakgrund

För elever i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska det finnas elevhälsa.¹ Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.

Elevhälsans medicinska och psykologiska insatser regleras inom hälso- och sjukvårdslagstiftningen. Det innebär att de författningar som styr hälso- och sjukvården med tillhörande förordningar samt Socialstyrelsens föreskrifter ska följas. Tillsynsmyndighet är Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Där det bedrivs hälso- och sjukvårdsverksamhet ska det finnas någon som ansvarar för verksamheten (verksamhetschef).² En verksamhetschef ska säkerställa att patientens behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet i vården tillgodoses.³ Verksamhetschefen får bestämma över diagnostik eller vård och behandling av enskilda patienter endast om denne har tillräcklig kompetens och erfarenhet för detta.⁴

1. Verksamhetschef

Kompetenskrav på verksamhetschef

Verksamhetschefen ska ha de egenskaper och kompetenser som krävs för att kunna leda verksamheten och tillgodose kravet på högsta möjliga patientsäkerhet inom verksamheten. Det innebär bland annat att verksamhetschefen bör ha organisations- och struktureringsförmåga, förmåga att kunna fatta beslut och kunna uppdrar till annan att fullgöra enskilda ledningsuppgifter i det fall verksamhetschefen inte har den sakkompetens som krävs för att leda sådan verksamhet. Andra viktiga chefsegenskaper är samarbetsförmåga, initiativförmåga, förmåga att motivera och entusiasmera medarbetare samt att kunna hantera stressituationer.⁵

---

¹ 2 kap 25 § 1 st Skollagen (2010:800)

² 4 kap 2 § 1 st Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

³ 4 kap 1 § Hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80)

⁴ 4 kap 4 § Hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80)

⁵ Socialstyrelsens numera upphävda (med alljämt relevanta i sak) allmänna råd om verksamhetschef, sid 6

Katarina Wästlund

En verksamhetschef behöver inte ha hälso- och sjukvårdsutbildning. Verksamhetschef kan och ska överlåta de uppgifter som kräver medicinsk eller psykologisk sakkompetens vidare till en sakkompetent person, vilken är anställd hos vårdgivaren. Verksamhetschefen kan även överlåta andra enskilda ledningsuppgifter, som faller inom ramen för uppdraget, till befattningshavare inom verksamheten med tillräcklig kompetens och erfarenhet, att fullgöra dessa uppgifter. Verksamhetschefen har dock alltid kvar det övergripande ansvaret.

Verksamhetschefens ansvar och arbetsuppgifter

Verksamhetschefen ska avseende:

Systematiskt kvalitetsarbete

- känna till de författningar, styrdokument och vetenskapliga rön för hälso- och sjukvårdsväsendet respektive utbildningsväsendet som berör medicinskt/psykologisk elevhälsa
- ansvara för att det finns ett ledningssystem för verksamheten
- med stöd av ledningssystemet planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten
- i ett dokument ange hur uppgifterna som ingår i arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten är fördelade i verksamheten
- inom ramen för ledningssystemet ta fram, fastställa och dokumentera processer, rutiner och metoder för hur det systematiska kvalitetsarbetet kontinuerligt ska bedrivas för att kunna styra, följa upp och utveckla verksamheten och dess resultat
- varje år upprätta en sammanhållen kvalitetsberättelse
- senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse
- ansvara för att redovisa verksamhetens resultat för nämnden

Löpande verksamhet

- ansvara för den löpande verksamheten inom sitt område och se till att den fungerar på ett tillfredsställande sätt
- se till att den medicinska/psykologiska insatsen tillgodoser kraven på hög patientsäkerhet och god vård
- ansvara för att det finns de direktiv, instruktioner och rutiner som den löpande verksamheten kräver
- ansvara för att det finns rutiner eller lokala instruktioner som både möjliggör och säkerställer att patienten kan få del av information av sådant innehåll och i sådan omfattning som föreskrivs enligt relevanta bestämmelser i patientlagen

Katarina Wästlund

- ansvara för att den medicinska/psykologiska elevhälsan har de lokaler, den utrustning och de resurser som behövs för att god vård ska kunna ges

ansvara för att inköp av tjänster, produkter, försörjnings- och informationssystem sker i enlighet med gällande rätt och kommunens riktlinjer

Avvikelser

- ansvara för att egenkontroll i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd utövas
- ta emot och utreda klagomål och synpunkter på verksamhetens kvalitet från elever och vårdnadshavare, personal, andra myndigheter, föreningar, organisationer och intressenter
- ta emot rapporter om avvikelser i enlighet med 6 kap 4 § patientsäkerhetslagen från verksamhetens personal
- utreda händelser i verksamheten som har medfört eller hade kunnat medföra vårdskada (avvikelse)
- vidta nödvändiga omedelbara och andra åtgärder i anledning av en avvikelse
- vid behov göra anmälan enligt Lex Maria
- i ett dokument analysera och sammanställa inkomna rapporter om risk för vårdskada eller vårdskada, klagomål och synpunkter och utifrån vad som framkommer vidta åtgärder som krävs för att säkra verksamhetens kvalitet

Personal

- säkerställa att verksamhetens personal känner till och arbetar i enlighet med processerna och rutinerna i ledningssystemet
- säkerställa att det finns skolläkare och skolsköterskor/skolpsykologer i den omfattning som tillgodoser behoven
- ansvara för att skolläkare och skolsköterskor/skolpsykologer har rätt kompetens för att kunna bedriva medicinsk/psykologisk elevhälsa av hög säkerhet och god kvalitet
- medverka i meritvärdering och anställningsintervju vid nyanställning av skolsköterskor och skolläkare/skolpsykolog
- ansvara för rutiner för individuell introduktion av personal och bevaka personalens möjligheter till fortbildning
- ansvara för att skolläkare och skolsköterskor/skolpsykologer är informerade om de bestämmelser som gäller för hantering av patientuppgifter och behörighet

Katarina Wästlund

- anmäla till IVO om legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal på grund av sjukdom eller missbruk bedöms inte kunna utöva sitt yrke tillfredsställande

Personuppgiftshantering

- ansvar för att rutiner finns för att journaler förs i enlighet med lag
- ansvara för uppföljning av patientuppgifternas kvalitet och ändamålsenlighet
- ansvara för informationssäkerhetsarbetet inom verksamheten
- ansvara för att det finns ett dokument ”Informationssäkerhetspolicy” i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter SOSFS 2008:14
- ansvara för att det finns fungerande rutiner för styrning av behörigheter i det digitala journalsystemet och för spårning (loggning) av användare
- tilldela behörigheter i det digitala journalsystemet
- ansvara för att utdelade behörigheter för åtkomst till patientuppgifter är ändamålsenliga och förenliga med hälso- och sjukvårdspersonalens och andra befattningshavares aktuella arbetsuppgifter
- ansvara för att hälso- och sjukvårdspersonalen och andra befattningshavare är informerade om de bestämmelser som gäller för hantering av patientuppgifter
- ansvara för att uppföljning av informationssystemens användning sker genom regelbunden kontroll av loggarna
- utreda misstanke om obehörig åtkomst

Samverkan

- ansvara för att det finns rutiner kring samverkan och samarbete med andra myndigheter och internt

Information

- ansvara för information och kommunikation till patienter och närstående och för att göra patienten delaktig i enlighet med patientlagens bestämmelser samt svara på frågor från myndigheter, elever, vårdnadshavare och medier vad gäller verksamheten
- bedriva ett aktivt informationsarbete inåt och utåt

2. Ansvarig att göra Lex Maria-anmälningar

I 3 kap. 5 § patientsäkerhetslagen (2010:659) anges att till IVO ska anmälas händelser som medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig skada (Lex Maria-anmälan). När hälso- och sjukvårdsverksamhet anmäls till IVO ska även den person som av

Katarina Wästlund

vårdgivaren utsetts att göra Lex Maria-anmälningar anges. Nämndens beslut att utse denna person är ett personligt förordnande för en viss namngiven person att ta över hela ansvaret för denna uppgift.

3. Ansvarig att göra anmälningar om att det finns skäl原因 anledning att befara att en legitimerad yrkesutövare inom hälso- och sjukvården kan utgöra en fara för patientsäkerheten

I 3 kap. 7 § patientsäkerhetslagen anges att vårdgivaren till IVO ska anmäla om det finns skäl原因 anledning att befara att en legitimerad yrkesutövare inom hälso- och sjukvården kan utgöra en fara för patientsäkerheten. När hälso- och sjukvård anmäls till IVO ska även den person som av vårdgivaren utsetts att göra dessa anmälningar anges. Nämndens beslut att utse denna person är ett personligt förordnande för en viss namngiven person att ta över hela ansvaret för denna uppgift.

Bildningsförvaltningens utredning

Bildningsförvaltningens motivation till lämplighet

Maria Weståker är utbildad lärare och skolledare, har i tidigare roller varit ansvarig för elevhälsan och har mångårig tjänstgöring inom de utbildningsformer som uppdraget avser. Hon bedöms ha de kvalifikationer och egenskaper som krävs för uppdraget att leda verksamheten och tillgodose kravet på högsta möjliga patientsäkerhet. Maria är verksamhetschef för skolan och i den rollen närmaste chef för rektorer, skolläkare och samordnande skolsköterska och kan därmed säkerställa elevhälsans kvalitet.

Maria Weståker tillhör dock inte den medicinska eller psykologiska professionen och kommer att delegera ledningsuppgifter till behörig person med erforderlig kompetens.

Kent Henningson
Bildningsdirektör

Expedieras
Inspektionen för vård och omsorg